

konflikt, ki je redno jedro vseh zgodovinskih dram in romanov: političen in srčen. Oba sta v naši drami dobro vpeljana; ban Pavao hoče strmoglaviti slabiča kralja Andrija, njegova Marta pa mu naj s svojo roko služi tudi v politične svrhe. To je hvaležen motiv, tem hvaležnejši, ker se baš ta banova namera prevrne v nasprotno, njemu sovražno stran: Marta ne čaka ženina, ki ji je namenjen, ampak pobegne z ljubimcem — obligatnim Benečanom (primeri „Lepo Vido“!) — ki pa jo je zapeljal istotako zgolj iz političnih namenov. Tako se banovo politično ženitarenje maščuje, še predno se je prav pričelo; to bi bilo dovolj snovi za ljubezensko tragedijo, ki bi lahko bistvovala poleg glavnega dejanja, ko bi pesnik tega dela ne privedel vse prehitro do katastrofe. Marta se je zaljubila kar mimogrede — v petih dneh — v Gianorsa in, s par sofizmi si utešivši vest, zapusti dom in očeta in gre z ljubimcem, ta Marta, ki jo komaj poznamo! Gianorso se navidezno poroči z njo in izvabi tisto noč iz nje z ljubkovanjem vse tajne načrte njenega očeta, potem jo takoj odurno zapusti. Pesnik je s tem pač dobro razložil, da Gianorso lahko zmeša štrene banu in da se obdrži na površju dosedanji kralj ali pravzaprav njegova mati, lepa pa kruta Tomasina, ali ker je srčni gordijski vozec pri Marti kar presekal, je preprečil naše simpatije za njo, zlasti ker je zamudil nam ob pravem času naslikati njeno duševno stanje; tudi na zunaj nam ostane njen položaj dolgo nejasen. Z zadnjimi besedami smo se doteknili glavnega nedostatka v igri sploh. Dogodki se pode, naenkrat se nahajamo tam ali tu, ne da bi vedeli zakaj (prim. začetek IV. dej.), in osebe nastopajo često brez utemeljevanja. Pesniku je bilo snovi preveč ali pa si je je stvaril preveč; vsekako bi bilo treba dogodke bolj osredotočiti, da bi ne dobili 8 slik, med katerimi si moramo nekaj praznin izpolniti sami. Rad pa priznavam pesniku, da je pri tej obširni snovi vedno pazil, da se vsak dogodek izrablja v dramatične svrhe in se postavi tja, kjer učinkuje; kakor se mi n. pr. neverjetno zdi, da ni Marta že prej izvedela o komediji pri svoji poroki, vendar se ne da tajiti, da doseže odkritje svoj uspeh na mestu, kamor ga je pesnik postavil. — To kaže spretnost in kaže voljo! — Bombasta se je pesnik ogibal, le včasih se se je prepustil preveč viharju; da bi n. pr. biskup govoril v zboru plemičev tako — surovo, je neverjetno in nepotrebno, zlasti pa je nemogoče, da bi njegov nasprotnik Juraj Svačić na tak naval — molčal.

Prav dobro so se posrečile razne osebe iz nižjih slojev; v povzdigo realizma pusti pesnik nekatere celo ikavski govoriti. Posebno dober tip je vrli pijanec Vuk, ki se sam predstavi: „Ja sam Vuk Žvrk, plemić bez dvora, bavim se bezposlicom, proučavam kapljicu, volim male oble žene niskoga roda . . .“, ter Baldo, z druge strani pa Tomasina in Henrik. — Sploh: vzlic nedostatkom je v drami toliko lepega, da lahko rečemo: Matica Hrvatska nam je donesla lep dar.

Dr. Jos. Tomiňsek.

Novi akordi. Zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo. Urejuje dr. Gojmir Krek. Z ravnokar izšlo prvo številko je stopil zbornik v četrti letnik, ki ga pozdravljamo z veseljem; saj omogočuje taka zbirka marsikateremu novemu komponistu, da se javi in pokaže svetu svojo nadarjenost! Če se tupačam natisne skladba, ki ne sodi v publikacije, ne zavračamo krivde na urednika, saj on izbira z najboljšim namenom in nepristransko najzrelejše sadove, ki

mu jih prinašajo naši glasbeniki. Če je slaba letina, potem je pač težka izbira! — V letošnji prvi številki nam podaje Emil Adamič (Kamnik) „Spominski list“ za klavir in mešani zbor „Prišla je jesenska noč“ (Aleksandrov). Dočim je skladba za klavir krepkega, rekli bi, nekoliko rustikalnega značaja, se kaže v zboru nežna, uglajena invencija komponistova. Moški zbori bodo hvaležno segli po Antona Foersterja (Ljubljana) skladbi „V brezupnosti“ (Simon Jenko) in našli ob pravilni interpretaciji gotov uspeh, saj je v njej polno pravega glasbenega čuvstvovanja in življenja. Dr. Gojmir Krek (Ljubljana) vabi h klavirju kar dva igralca s svojo četveroročno kompozicijo „Melodija“. Vzlic temu, da bosta pri instrumentu dve glavi, smo prepričani, da bosta ene misli in z vnemo sledili ideji komponistovi, ki je zložil skladbo polifonično in zelo spretno. Josip Procházka (Ljubljana) podaje pevcu-solistu ob spremljevanju klavirja „Japonski motiv“ (O. Zupančič) po svojem znanem, ljubkem in nežnem načinu. Menda prvič v tem zborniku nastopa Rafael Zupanec (Postojina) s koračnico „Milka“ za klavir. Želimo mu, da bi svoje glasbeniško pero še tako krepko sukal, kakor se vrio stopa po njegovi čvrsti koračnici!

v. r.

Slavnostni koncert „Glasbene Matice“. Ugodna prilika se je nudila „Glasbeni Matici“, seznaniti nove kroge domačinov in tujcev z vrlinami slovenske pesmi; priredila je v dan 16. jul. t. l. reprezentativen koncert na čast slovanskim gostom, ki so se zbrali v Ljubljani k II. vsokolskemu zletu. Sokolskemu slavju je dodal Matični koncert svečanostno potezo, ki se je srečno podala k sijaju, s kakršnim je zablestela velika prireditelj v svojem narodno zavesti budečem pomenu. Kadar so srca ljudstva povzdignjena, takrat naj zadoni himnus, da zadone vse strune od veselja razvnete duše.

Slavnostni, tujcem namenjeni koncert je vodila tendenca, da poda v svojem sporedu izbero skladb pomembnih skladateljev. Bili so zastopani Anton Hajdrih, Davorin Jenko, Anton Foerster, Anton Nedvěd, dr. Gojmir Krek in Anton Lajovic, zakončal pa je spored venec narodnih pesmi. V tem, razvoj slovenske glasbene tvorbe kažočem sporedu je spominjal koncert na nepozabljena še Matična dunajska koncerta l. 1896. Tedanji spored sta pomnožila novodobne skladbe dr. Kreka in Lajovica, dela, ki bode misel, da jim je dala morda ravno visoka stopnja tehniške zmožnosti Matičnega zbora vzkliti; vsekakor so ustvarjene imenovane skladbe le za elitni zbor, kakršnega vzmore „Glasbena Matica“. Če je pa v zadnji Zvonovi številki dr. Krek kot kritik letošnje izdaje Matične zbornice podcenjeval v očigled Lajovičevega znanja ono, kar so podali narodu njega predniki, ne morem mu pritrditi, ker ne maram odreči hvale onim, ki so znali prikrojiti svoje skladanje splošnemu znanju narodovih zborov. Stremimo po napredku, cenimo pa tudi, kar je starega dobro.

Zopet mi silita v spomin že omenjena dunajska koncerta, ko presojam kvaliteto zborovega znanja, kakršno se je javilo na zadnjem koncertu. Tudi zboru se je nivo tehniškega znanja znatno povišal in krepkeje pa temperamentneje sme voditi danes profesor Hubad svoje voje. Čuti se to pri živahnih tempih, ki jih voli Hubad in ki so n. pr. pri Hajdrihovi krepki Hercegovki kaj dobro deli. Ob višji virtuoznosti svojega zbora stremi Hubad po živih tempih, spretnost zborovega znanja ga zvablja k smelostim, ki se posrečijo tudi, če so do skrajnosti izvedeni. Ob smelih tempih se javlja v fascinujočem blišču rutina, do katere je došel zbor pod Hubadovim vodstvom. Utrpela je ob njih le čuvstvenost in vplivljivost onih zborov, ki jim je, kakor v „Ljubici“ ali „Nazaj v planinski raj“, mirnejši tempo prikladnejši, ker jim je dalo vzkliti srce.

Dr. Vladimir Foerster.